

Dosarul nr. 3ra-298/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani – G. Ciobanu

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – A. Minciuna, V. Negru, E. Palanciuc

ÎNCHEIERE

10 martie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului depus de către Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău, reprezentați de Petru Bojoga,

în cauza de contencios administrativ intentată la acțiunea depusă de către Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău împotriva Instituției Publice „Agenția Servicii Publice”, terți Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 122 și Direcția generală locativ-comunală și amenajare a Consiliului municipal Chișinău cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei din 25 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul depus de către Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău împotriva hotărârii din 23 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, prin care s-a respins ca neîntemeiată acțiunea depusă de către Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău

constată:

La 28 februarie 2017, Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău, reprezentați de Petru Bojoga, au depus acțiune în contencios administrativ împotriva Oficiului Cadastral teritorial Chișinău, filiala Întreprinderii de Stat „Cadastru” (succedată în drepturi de Instituția Publică „Agenția Servicii Publice”), terți Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 122 și Direcția generală locativ-comunală și amenajare a Consiliului municipal Chișinău cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea cererii de chemare în judecată au invocat că, la 01 februarie 2007, Consiliul municipal Chișinău a adoptat decizia nr. 65/13 „cu privire la aprobarea actelor de inventariere a bunurilor mobile proprietate publică a municipiului Chișinău și a statului”.

Conform actului de inventariere a bunurilor, încăperile nelocative cu suprafața de xxx m.p. din xxx, municipiul Chișinău, sunt gestionate de Direcția generală locativ-comunală și amenajare a Consiliului municipal Chișinău, în care este amplasat sediul Întreprinderii Municipale de Gestionare a Fondului Locativ nr. 19.

În pct. 6 din decizia Consiliul municipal Chișinău nr. 65/13 din 01 februarie 2007 este stipulat că „direcțiile, instituțiile și întreprinderile subordonate Consiliului municipal Chișinău vor înregistra până la 01 martie 2007 imobilul aflat în gestiune la Oficiul cadastral teritorial Chișinău conform Legii cadastrului bunurilor imobile și vor prezenta documentele respective Direcției generale economie, reforme și relații patrimoniale a Consiliului municipal Chișinău.

Reclamanții au menționat că, verificând baza de date din Registrul bunurilor imobile, au depistat că dreptul de proprietate asupra bunurilor imobile amplasate pe xxx, municipiul Chișinău, cu numerele cadastrale xxx.162, xxx.163, xxx.164, xxx.165 și xxx.166 a fost înregistrat pe numele Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 122. Temei de înregistrare a dreptului de proprietate fiind indicată decizia Comitetului executiv nr. 951 din 02 noiembrie 2005.

La 07 noiembrie 2016, Direcția generală locativ-comunală și amenajare a Consiliului municipal Chișinău a depus la Direcția de arhivă Chișinău solicitarea nr. 1282-i, iar drept răspuns, prin adresa din 01 decembrie 2016, Direcția de arhivă Chișinău a informat că în urma examinării proceselor-verbale ale ședințelor Consiliului municipal Chișinău pentru anul 2005, nu s-a găsit nici o decizie cu nr. 951 din 02 noiembrie 2005, fapt care face imposibilă eliberarea documentului solicitat.

În opinia reclamanților, la 15 august 2016, ilegal a fost înregistrat dreptul de proprietate al Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 122 asupra încăperilor nelocative din xxx, municipiul Chișinău, cu suprafața de xxx m.p., deoarece prin aceste acțiuni Consiliul municipal Chișinău a fost deposedat ilicit de aceste încăperi.

Astfel, la 12 ianuarie 2017, Primăria municipiului Chișinău a depus cerere prealabilă la Oficiul Cadastral teritorial Chișinău, filiala Întreprinderii de Stat „Cadastru”, prin care a solicitat anularea înscrierilor din Registrul bunurilor ce se referă la bunurile imobile cu numerele cadastrale xxx.162, xxx.163, xxx.164, xxx.165 și xxx.166 din xxx, municipiul Chișinău.

Totodată, în cererea prealabilă a fost indicat că potrivit deciziei Comitetului executiv al Sovietului orășenesc de deputați (actualmente Consiliul municipal Chișinău) și a actului de primire-predare, încăperile cu altă destinație decât cea de locuință, amplasate la parterul blocului locativ din xxx/1 (actualmente xxx), municipiul Chișinău, cu numărul cadastral xxx au fost transmise/acceptate în proprietate publică și la balanța sectorului de exploatare a locuințelor (SEL).

Prin răspunsul la cererea prealabilă nr. 01-09/22/17/148 din 12 februarie 2017, Oficiul Cadastral teritorial Chișinău, filiala Întreprinderii de Stat „Cadastru”, a comunicat că la 25 ianuarie 2017 au fost efectuate corectările de rigoare, și anume numărul și data actului de drept în temeiul căruia a fost intabulat dreptul de proprietate asupra imobilelor nominalizate.

Totodată, s-a comunicat că, radierea în Registrul bunurilor imobile se efectuează conform art. 505 alin. (2) din Codul civil, capitolul V pct. 70 și a capitolului VIII pct. 118-121 din Instrucțiunea cu privire la înregistrarea bunurilor imobile și a drepturilor asupra lor, aprobată prin ordinul Agenției Relații funciare și Cadastru nr. 112 din 22 iunie 2005, care prevăd că radierea înscrisului din Registrul bunurilor imobile se efectuează în baza documentelor, ce confirmă încetarea acțiunii faptelor juridice în al căror temei s-a făcut înscrisul și persoana cointerесată poate solicita rectificarea unei înscrieri în Registrul

bunurilor mobile, iar rectificarea înscrierii va fi efectuată de către Oficiul cadastral teritorial numai dacă există consimțământul titularului la care se referă această înscriere sau lipsa consimțământului – în temeiul unei hotărâri judecătorești irevocabile prin care se dispune rectificarea înscrisului solicitat. Pârâțul mai invocă drept temeii de refuz și faptul că pentru rectificarea înscrisului în registrul bunurilor imobile este necesar consimțământul titularilor de drepturi, în lipsa acestuia, rectificarea înscrisului în registrul bunurilor imobile poate fi efectuată în baza unei hotărâri judecătorești irevocabile.

În această consecvență, reclamantii au considerat neîntemeiat răspunsul Oficiul Cadastral teritorial Chișinău, filiala Întreprinderii de Stat „Cadastru”, deoarece doar Consiliul municipal Chișinău, în calitate de proprietar al acestor încăperi, conform art. 14 din Legea privind administrația publică locală, are oportunitatea și poate decide înstrăinarea, darea în locațiune, arendă, folosință, comodat a bunurilor domeniului privat din localitate. În speță, însă, Consiliul municipal Chișinău nu a emis vreun act administrativ, prin care să atribuie aceste încăperi Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 122.

Prin urmare, reclamantii au opinat că la baza înscrierii dreptului de proprietate al Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 122 asupra bunurilor imobile din xxx, municipiul Chișinău, cu numerele cadastrale xxx.162, xxx.163, xxx.164, xxx.165 și xxx.166 este un act inexistent.

Reclamantii Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău au solicitat prin cererea de chemare în judecată anularea înscrierii în Registrul bunurilor imobile a dreptului de proprietate al Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 122 asupra încăperilor izolate din xxx, municipiul Chișinău, cu numerele cadastrale xxx.162, xxx.163, xxx.164, xxx.165 și xxx.166.

Prin hotărârea din 23 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a respins ca fiind neîntemeiată acțiunea depusă de către Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău (vol. I, f.d. 211, 220-227 recto-verso).

La 25 mai 2020, cu respectarea termenului de atac instituit la art. 232 din Codul administrativ, Consiliul municipiului Chișinău și Primăria municipiului Chișinău au depus apel împotriva hotărârii din 23 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani (vol. I, f.d. 228-235).

Prin decizia din 25 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul depus de către Consiliul municipiului Chișinău și Primăria municipiului Chișinău împotriva hotărârii din 23 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani (vol. II, f.d. 26, 27-40).

În consolidarea soluției prima instanță și instanța de apel au reținut că Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr.122 a dobândit dreptul de proprietate asupra încăperilor izolate din xxx, municipiul Chișinău, cu numerele cadastrale xxx.162, xxx.163, xxx.164, xxx.165 și xxx.166 în temeiul deciziei comitetului executiv nr. 1/1 din 04 ianuarie 1982.

Astfel, instanțele inferioare au ajuns la concluzia că, la înregistrarea dreptului de proprietate al Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 122 asupra acestor bunuri imobile, organul cadastral a respectat dreptul discreționar și procedurile legale în conformitate cu competențele și normele materiale, conform legislației în vigoare

Prin urmare, la caz, nu au fost constatate careva temeiuri legale de anulare a înregistrării dreptului de proprietate al Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 122 asupra acestor bunuri imobile.

La 29 decembrie 2020, Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău, reprezentați de Petru Bojoga, au depus la Curtea de Apel Chișinău, prin intermediul oficiului poștal, recurs motivat împotriva deciziei din 25 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău (vol. II, f.d. 44-51, 53).

Argumentele recursului în esență se rezumă la reiterarea temeiurilor de fapt și de drept ale speței, similare celor cuprinse în cererea de chemare în judecată și în cererea de apel, suplimentar fiind invocat că hotărârea primei instanțe și decizia instanței de apel sunt neîntemeiate și pasibile de a fi casate.

Recurenții Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău au solicitat prin cererea de recurs repunerea în termenul procedural de recurs, , casarea deciziei din 25 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 23 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, cu emiterea unei decizii noi, prin care să fie admisă integral acțiunea.

La 01 februarie 2021, Curtea Supremă de Justiție a notificat intimetei și terților copia recursului motivat depus de Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău, explicându-le dreptul de a depune referințe asupra criticilor formulate în recurs (vol. II, f.d. 57, 60-62). Însă, intimata și terții nu a făcut uz de dreptul lor procedural și, până la examinarea admisibilității recursului, nu au depus referințe prin care să-și expună pozițiile procesuale.

Conform articolul 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Decizia Curții de Apel Chișinău a fost adoptată la 25 noiembrie 2020 (vol. II, f.d. 26). Conform extrasului din poșta electronică cu adresa „liliana.matei@justice.md” copia dispozitivului deciziei instanței de apel a fost notificat recurenților la 28 noiembrie 2020 (vol. II, f.d. 42). La 29 decembrie 2020, Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău a depus prin poștă recurs motivat împotriva deciziei din 25 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău (vol. II, f.d. 53). Conform extrasului din poșta electronică cu adresa „liliana.matei@justice.md” copia deciziei motivate a instanței de apel a fost notificat recurenților la 15 ianuarie 2021 (vol. II, f.d. 56).

În atare circumstanțe, completul ajunge la concluzia că recurenții s-au conformat prevederilor legale stipulate la art. 245 din Codul administrativ privind termenul de depunere a recursului și nu necesită a fi examinată cererea de repunere în termenul de recurs.

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră drept inadmisibil, din următoarele motive.

Prin prisma art.246, alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este

inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, în acord cu alin. (2) din art.246 Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Instanța de recurs notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin.(2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă a statuat că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept

național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea *Helmerts c. Suediei* 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că cererea de recurs depusă de către recurenți este inadmisibilă.

Conform art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție dispune:

Recursul depus de către Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău, reprezentați de Petru Bojoga, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh